

Ольга Яворівська,
Тернопільський національний
педагогічний університет імені В. Гнатюка,
студентка IV курсу
факультету філології і журналістики
Науковий керівник:
к. філол. н. Світлана Бартіш

ПРОБЛЕМИ ДОРОСЛІШАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У РОМАНІ «БУБА» Б. КОСМОВСЬКОЇ

Формування ідентичності – це процес, коли людина визначає, хто вона є. Особливо важливо це для підлітків. Щоб сформувати ідентичність, діти поступово переймають риси дорослих. Це допомагає їм зрозуміти себе в підлітковому віці. Саме в цей період, коли людина активно формує свою ідентичність, вона також починає краще усвідомлювати себе.

А. Бандура у своїй соціально-когнітивну теорії розвитку **наголошував на тому, що** важливим аспектом взаємодії підлітків з іншими людьми є розвиток суспільних і комунікативних навичок. Підлітки вступають у контакт з широким колом людей, розвивають навички співпраці та конструктивної взаємодії, навчаються розв'язувати конфліктні ситуації [1].

Л. Македонська зазначає, що підлітки, які погано вміють аналізувати себе, не можуть глибоко зрозуміти свої особисті якості. Вони можуть думати про минуле або майбутнє, але не бачать, які вони зараз. Їм важко говорити про себе, вони не вміють аналізувати себе, щоб дізнатися щось нове, і їм важко спілкуватися з іншими [2 с. 82].

Метою нашої розвідки є дослідити відображення проблем дорослішання та їхній вплив на формування особистості шістнадцятирічної Буби у романі Барбари Космовської, зокрема через аналіз її взаємодії з родиною та однолітками, переживання першого кохання та криз самооцінки, а також процес становлення її ідентичності.

Б. Космовська у своєму романі «Буба» майстерно змальовує життя

шістнадцятирічної дівчини, відомої в родині за сімейним прізвиськом Буба. На сторінках твору розкриваються її непрості стосунки з рідними та друзями, болючий досвід першого нещасливого кохання та типові для підліткового віку тривоги.

М. Ніколенко влучно підкреслює, що ця книга є глибоким дослідженням сучасного підлітка в контексті його сім'ї та впливу родинного оточення на формування його світогляду [3, с. 272]. «Буба» є яскравим прикладом сучасного молодіжного сімейно-побутового роману, дія якого розгортається в Польщі, проте, як справедливо зазначається, кожен читач може впізнати в цій польській родині знайомі власні проблеми та життєві ситуації.

У романі «Буба» гостро відображено проблему емоційної відстороненості батьків, що створює для дівчинки атмосферу емоційного вакууму. Через байдужість матері та відчуженість батька Буба відчувається непомітною для найближчих людей, про що свідчить її гірка репліка про незнання її справжнього імені «Дівчина часто задавалася питанням, чи хтось із родини її знає справжнє ім'я» [4, с. 5].

Перше кохання завдає Бубі глибокого емоційного болю, оскільки хлопець, у якого вона закохана, обирає її найкращу подругу. Ця ситуація стає не лише ударом по її почуттях, а й випробуванням її моральних цінностей, викликаючи розчарування, ревності та сумніви.

Буба також переживає глибоку кризу самооцінки, що проявляється в її невпевненості у власній зовнішності та постійному порівнянні себе з подругою Йолькою, про що свідчить її іронічне зауваження про фігуру – «Після цих пончиків ми не схожі на німф!» [4, с. 177]. Подібна проблема є актуальною і для сучасних підлітків, чия самооцінка часто формується під впливом нереалістичних стандартів краси в соціальних мережах.

Зрада подруги стає для Буби ще одним болісним випробуванням, руйнуючи її довіру та змушуючи переосмислити цінність дружби.

Розглядаючи глибше світ роману Барбари Космовської «Буба» та його значення для розуміння сучасного підліткового досвіду, варто звернути увагу на

динаміку дорослішання головної героїні. Буба постає перед читачем не як статичний образ, а як особистість, що перебуває в постійному русі, під впливом зовнішніх обставин та внутрішніх переживань. Її спроби розібратися у власних почуттях, знайти своє місце у складній системі родинних та дружніх зв'язків, а також протистояти тиску суспільних стереотипів є ключовими аспектами її становлення. Цей процес самопізнання та формування ідентичності є надзвичайно важливим для кожного підлітка, і роман Космовської дає змогу учням побачити літературний приклад цього складного шляху.

Таким чином, роман Барбари Космовської «Буба» є багатогранним твором, який порушує цілий спектр важливих для підліткового віку проблем. Він створює простір для важливих дискусій про сімейні стосунки, дружбу, перше кохання, самоідентифікацію, відповідальність та вплив суспільства. Порівнюючи досвід Буби з власними переживаннями та реаліями сучасного світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандура А. Соціально-когнітивна теорія особистості. URL: <https://studfile.net/preview/5775971/page:11/> (дата звернення: 01.05.2025).
2. Македонська Л. Особливості розвитку емоційного інтелекту в підлітковому віці : кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Психологія» / Кер. : д. псих. н., проф. Макарчук Н. О. Ізмаїл, 2024. 82 с.
3. Ніколенко М. Зарубіжна література : підручник для 8 класу загальноосвітнього навчального закладу. Київ : Грамота, 2016. С. 271–274.
4. Космовська Б. Буба / пер. з пол. Б. Антоняк Львів: Урбіно, 2012. 240 с.